

LOKALE HELDEN VOOR GLOBALE DOELEN

Week van de duurzame gemeente

Er is maar één
planeet Aarde

17 Duurzame
Ontwikkelings-
doelen (SDG'S)

Hoe maak je
jouw evenement
SDG-proof?

Wat kan jij doen
voor de SDG's?

Inhoud

Er is maar één planeet aarde	4
Agenda 2030 en de 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's)	5
Doelstelling 1 Geen armoede	6
Doelstelling 2 Geen honger	7
Doelstelling 3 Goede gezondheid en welzijn	8
Doelstelling 4 Kwaliteitsonderwijs	9
Doelstelling 5 Gendergelijkheid	10
Doelstelling 6 Schoon water en sanitair	11
Doelstelling 7 Betaalbare en duurzame energie	12
Doelstelling 8 Eerlijk werk en economische groei	13
Doelstelling 9 Industrie, innovatie en infrastructuur	14
Doelstelling 10 Ongelijkheid verminderen	15
Doelstelling 11 Duurzame steden en gemeenschappen	16
Doelstelling 12 Verantwoorde consumptie en productie	17
Doelstelling 13 Klimaatactie	18
Doelstelling 14 Leven in het water	19
Doelstelling 15 Leven op het land	20
Doelstelling 16 Vrede, justitie en sterke publieke diensten	21
Doelstelling 17 Partnerschap om doelstellingen te bereiken	22
Waar staan we na 6 jaar SDG's?	23
Rol van lokale besturen	24
Week van de duurzame gemeente	25
Hoe kunnen we als school, vereniging of bedrijf bijdragen	26

Colofon

auteurs:
Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten vzw
Bischoffsheimlaan 1-8
1000 Brussel
Dienst Internationaal van de VVSG: internationaal@vvsg.be.

ISBN 978-2-509-03976-7
D/2021/8132/103

© Uitgeverij Politeia nv
Keizerslaan 34
1000 Brussel
Tel. (02) 289 26 10
Fax (02) 289 26 19
info@politeia.be
www.politeia.be

Niets in deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voorwoord

In 2015 hebben de leden van de Verenigde Naties zich samen verbonden in een gemeenschappelijk project: het garanderen van de duurzame toekomst van de planeet en het welzijn van haar inwoners en de toekomstige generaties. De Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) zijn een soort gereedschapskist, met bijhorende barometer, die ons moet helpen om ons gedrag effectief aan te passen om dit gemeenschappelijk doel te bereiken. Door onze consumptiegewoonten, werkmethoden en productiesystemen aan te passen, kunnen we ervoor zorgen dat de opwarming van de aarde niet verergert en dat niet alleen de biodiversiteit en de gezondheid van de oceanen herstellen, maar dat ook de armoede en ongelijkheid drastisch verminderen.

De SDG's zijn een ontwikkelingsprogramma dat zich niet alleen richt op (kans)arme landen, maar dat bedoeld is voor alle lidstaten van de Verenigde Naties. Elk land moet zijn deel van het werk doen, in functie van zijn middelen en op basis van zijn historische en huidige verantwoordelijkheid voor de staat waarin de planeet verkeert. We weten dat overheidsinspanningen alleen niet langer voldoende zijn. Om de SDG's te bereiken, moet iedereen gemobiliseerd worden om zich in te schrijven in de talrijke en diverse acties en de verschillende samenwerkingsverbanden die bestaan tussen de Verenigde Naties, de publieke sector, het bedrijfsleven, de academische wereld, NGO's en verenigingen. Met andere woorden, een uitgebreid samenwerkingsnetwerk ter ondersteuning van duurzame ontwikkeling werd in het leven geroepen en is momenteel volop in opbouw.

In dit wereldwijde netwerk komt een belangrijke plaats toe aan burgers en lokale initiatieven. Ieder van ons kan erin een rol spelen door zich te informeren, te engageren of te organiseren. De resultaten van de inspanningen zijn vaak in onze onmiddellijke leefwereld te zien, bijvoorbeeld op

vlak van luchtkwaliteit of mobiliteit. We zijn immers allemaal verbonden vandaag. Wereldwijd zijn er reeds tienduizenden initiatieven op lokaal niveau, telkens aangepast aan de specifieke omstandigheden en de capaciteiten van een stad of gemeente. Dergelijke acties hebben niet alleen een aanzienlijke impact op de directe omgeving, maar dragen ook bij aan de inspanningen van miljoenen burgers om een betere en duurzamere toekomst te garanderen voor de mensen van vandaag en morgen.

Sinds de COVID-19-pandemie weten we dat we moeten heropbouwen. Beter en anders. De Week van de Duurzame Gemeente biedt een uitgelezen kans om de dynamiek en creativiteit van lokale acties onder de aandacht te brengen; een langetermijnengagement van burgers en vooral jongeren na te streven; innovatieve initiatieven te ontwikkelen en te delen. Alleen door samen te werken zullen we erin slagen de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen te bereiken en een inclusieve samenleving op te bouwen.

Hare Majesteit de Koningin

Er is maar één planeet Aarde

Probeer jij zo weinig mogelijk plastic verpakkingen te gebruiken? Steek je wel eens de handen uit de mouwen als vrijwilliger? Koop je soms producten met een fairtrade- of biolabel? Neem je vaak de fiets of het openbaar vervoer? Dan draag ook jij bij aan een duurzame samenleving!

Duurzaamheid, wat is dat nu eigenlijk?

Het begrip 'duurzaamheid' is niet meer weg te denken uit onze huidige maatschappij. Wat is duurzaamheid precies en waarom neemt het zo'n belangrijke plaats in? Is het echt zinvol of is het een grote hype? Iedereen heeft er wel een mening over, maar slechts weinig mensen weten er genoeg van om een onderbouwde mening te kunnen geven.

Duurzaam

- In woordenboeken: 'langdurend' of 'weinig aan slijtage onderhevig'
- tegenwoordig extra betekenis 'met zorgvuldigheid ten aanzien van de toekomst'

Duurzame ontwikkeling

- "Een ontwikkeling die voorziet in de behoeften van de huidige generatie zonder de behoeften van toekomstige generaties, zowel hier als in andere delen van de wereld, in gevaar te brengen," aldus de definitie van de VN-commissie Brundtland uit 1987.

Bij duurzame ontwikkeling is er sprake van een ideaal evenwicht tussen ecologische, economische en sociale belangen. Dit wordt vaak voorgesteld aan de hand van de 3P's van duurzame ontwikkeling: People, Planet en Prosperity.

Agenda 2030 en de 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's)

De 'Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen' of 'Sustainable Development Goals' (SDG's) zijn zeventien mondiale doelstellingen die van onze aarde een betere plaats moeten maken tegen 2030. Ze zijn gekend als een universele oproep tot actie om een einde te maken aan armoede, de planeet te beschermen en ervoor te zorgen dat alle mensen tegen 2030 vrede en welvaart kennen. Ze zijn de opvolgers van de Millenniumdoelstellingen, met dit fundamentele verschil dat ze niet meer uitgaan van de klassieke Noord-Zuid indeling en ze naast armoede ook andere uitdagingen willen aanpakken, zoals klimaatverandering, genderongelijkheid en de digitale kloof.

De SDG's zijn universeel en gelden voor alle landen in de wereld, noord en zuid, oost en west. Dit betekent dat er veel uitdagingen zijn en tegelijk veel kansen om gezamenlijk de schouders onder dit universele verhaal te zetten. Elk land dat lid is van de Verenigde Naties (VN) keurde de zogenaamde 'Agenda 2030' met de 17 doelstellingen goed, waaronder België. De SDG's zijn inclusief: "Leave no one behind" is de hoofdboodschap van de Agenda 2030. We moeten de meest kwetsbare groepen in onze maatschappij bereiken. We mogen niemand achterlaten, iedereen moet mee aan

boord en moet een plekje krijgen in de duurzame samenleving van de toekomst. Alle 17 SDG's zijn onderling verbonden. Ze zijn één en ondeelbaar: draag je bij aan 1 doelstelling, dan kan je tegelijkertijd een positieve impact hebben op andere SDG's. Of hoe jouw fietstocht naar het werk / school / de supermarkt niet enkel goed is voor je fysieke gezondheid maar even goed bijdraagt aan minder verkeersdruk en een schone lucht, zowel in je eigen straat als bij uitbreiding overal ter wereld.

De 17 SDG's worden gegroepeerd in 5 pijlers of clusters: People, Planet, Prosperity, Peace en Partnership. Duurzame ontwikkeling gaat dus over meer dan enkel klimaat.

Niet alleen overheden, maar ook jij als burger, ondernemer, leerkracht, leerling, vrijwilliger ... kan je steentje bijdragen. Help jij mee om van onze wereld een mooiere, eerlijkere en gezondere plek te maken?

DOELSTELLING 1

Beëindig armoede overal en in al haar vormen. Halveer het aantal mensen dat onder de armoedegrens leeft op nationaal vlak.

Meer dan 800 miljoen mensen in de wereld moeten nog steeds rondkomen met minder dan 1,25 dollar per dag. Dat komt overeen met de volledige Europese bevolking die in extreme armoede leeft. Ook in België bieden heel wat mensen dagelijks het hoofd aan armoede en uitsluiting. Leven in armoede gaat veel verder dan een te krap budget. Vaak missen mensen in armoede allerlei kansen op een gelukkig en gezond leven, zoals toegang tot gezonde voeding, cultuur, sociale activiteiten en kwalitatief wonen. Daarom is het cruciaal dat economische groei inclusief is en iedereen betreft.

SDG 1 IN DE PRAKTIJK Enkele voorbeelden

Deelinitiatieven zorgen er niet enkel voor dat we minder spullen nodig hebben en dus minder grondstoffen verbruiken, maar zijn ook interessant voor de portemonnee van elke betrokkene. Waarom niet samen delen wat we niet (vaak) gebruiken of op overschot hebben? Deelbibliotheken, gereedschapsbibliotheken en ruilpunten voor kinderfietsen raken stilaan ingeburgerd. Andere initiatieven zijn vaak minder bekend of wijdverspreid, zoals de pamperbank en de verzamelbank voor menstruatieproducten, waarbij respectieve-

▲ Pamperbank Diksmuide (© Stefan Dewickere)

lijk luierverschotten en menstruatieproducten verzameld worden om in kleine pakketten en aan lage prijs te verkopen aan kwetsbare gezinnen.

Ga zeker eens na welke deelinitiatieven er bestaan in jouw gemeente. Misschien kan jij ook wel iets wegschenken of delen, of lenen van je medeburgers!

Wist je dat ...

- het armoederisico in België volgens de Federale Overheidsdienst voor Economie de voorbije jaren rond 15% bleef? In een groep van 20 leven dus gemiddeld 3 personen onder de armoedegrens.
- in Brussel 23,3% van de kinderen opgroeit in armoede, in Wallonië 16,2% en in Vlaanderen 7,3%?
- het inkomen van de 100 rijkste mensen wereldwijd wel 4 keer een einde zou kunnen maken aan extreme armoede?

DOELSTELLING 2

Beëindig honger, bereik voedselzekerheid en verbeterde voeding en promoot duurzame landbouw.

In de afgelopen twintig jaar daalde de honger in de wereld met bijna de helft. We streven naar voedselzekerheid en het uitroeien van honger en ondervoeding wereldwijd. Dat betekent ook dat we duurzame landbouw moeten bevorderen en kleine boeren moeten steunen. Zeker onder druk van klimaatverandering is het cruciaal om slim om te springen met voedselbronnen, -productie, -verdeling én -consumptie. Vooral in westerse landen is voedselverlies aan het einde van de voedselketen een grote uitdaging.

SDG 2 IN DE PRAKTIJK Enkele voorbeelden

In Vlaanderen bestaan er verschillende initiatieven die **voedseloverschotten herverdelen en zo honger willen tegengaan**. Denk bijvoorbeeld aan sociale kruideniers, die waardige en kwaliteitsvolle producten aanbieden onder de marktprijs voor mensen die het financieel moeilijk hebben. Ook bestaan er sociale (buurt)restaurants die maaltijden voorzien aan gediversifieerde prijzen. Op grotere schaal zijn er ook gemeentelijke en intergemeentelijke voedseldistributieplatformen die voedseloverschotten herverdelen, zoals Foodshavers Gent of het West-Vlaamse FoodAct 13.

De strijd tegen voedselverspilling zorgt niet alleen voor extra maaltijden, maar draagt ook bij aan wat we onder SDG 12 'duurzame consumptie'

Wist je dat ...

- de coronacrisis een positieve impact heeft gehad op de producenten in de Vlaamse 'korte keten'? 67% van hen geeft aan een hogere omzet te draaien.
- ondervoeding niet enkel een probleem is in ontwikkelingslanden? In België loopt 45% van de 70-plussers risico op ondervoeding, terwijl meer dan 10% effectief ondervoed is. Deze cijfers zijn zelfs nog hoger in woonzorgcentra.
- de macht in de internationale voedselketen in handen is van slechts een aantal grote spelers? Hierdoor krijgen de boeren een oneerlijke prijs voor hun producten en betaalt ook de consument meer.

noemen. Tegenwoordig kan je bijvoorbeeld in verschillende horecazaken 'restorestjes' of 'meeneemdozen' vragen: wat je niet opkreeg, krijg je in een duurzame verpakking mee naar huis. Op sociale media en via gemeentelijke activiteitenkalenders kan je ook regelmatig inschrijven voor workshops rond koken met restjes. En via apps als 'Too Good To Go' kan je zelf producten redden die jouw lokale handelaar aan het einde van de dag overhoudt.

Ga zeker ook eens na waar je in jouw gemeente aan lokale en duurzaam geteelde producten kan komen. Wordt er aan stadslandbouw gedaan? Zijn er lokale boeren die hun producten aanbieden op de markt? Kan je groentepakketten afhalen bij een lokaal Voedselteam of Buurderij?

www.voedselteams.be | www.boerenburen.be

DOELSTELLING 3

Verzeker een goede gezondheid en promoot welvaart voor alle leeftijden.

We weten allemaal hoe belangrijk het is om in goede gezondheid te verkeren. De coronacrisis benadrukt dit nog maar eens. Onze gezondheid beïnvloedt alles, van hoeveel we van het leven genieten tot welk werk we kunnen doen. De VN wil met deze doelstelling zowel fysieke als mentale gezondheid onder de aandacht brengen. Specifieke actieterreinen zijn het verbeteren van de luchtkwaliteit en het voorkomen van kinder- en moedersterfte. Daarnaast zouden er minder verkeersdoden mogen zijn, minder rokers en minder overmatig drank- en druggebruik.

SDG 3 IN DE PRAKTIJK Enkele voorbeelden

Vele **scholen en werkgevers** nemen een rol op in het **aanzetten tot meer beweging**. Naast de traditionele sportdag kan je jouw school of werkgever proberen overtuigen om mee te doen aan de volgende initiatieven:

- Strapdag op school: jaarlijks stappen en trappen duizenden kinderen in Vlaanderen te voet, met de fiets, step, te paard naar school omdat duurzaam verplaatsen leuk, gezond en goed voor het milieu is. De Strapdag zet hun beweging in de kijker en vraagt ook meer ruimte voor strappers in de schoolomgeving.

Wist je dat ...

- een derde van de Belgen persoonlijk geconfronteerd wordt met psychische problemen in zijn of haar levensloop? Nog meer mensen krijgen er onrechtstreeks mee te maken omdat ze partner, ouder, kind, collega ... zijn van een persoon met een psychisch probleem.
- het alcoholgebruik van meer dan een half miljoen Vlamingen problematisch te noemen is? De meesten van hen situeren zich in de leeftijdsgroep 55-64 jaar.
- er jaarlijks meer dan 8 miljoen mensen sterven ten gevolge van tabaksgebruik? Meer dan 7 miljoen van die sterfgevallen zijn het gevolg van rechtstreeks tabaksgebruik, de andere zijn het gevolg van blootstelling van niet-rokers aan passief roken.

- Stappenclash op het werk: deze wedstrijd tussen de Vlaamse gemeenten om een maand lang zoveel mogelijk te lopen en stappen telde in 2021 meer dan 85.000 deelnemers.
- De testkaravaan: elk bedrijf of organisatie kan een aantal weken gratis duurzame vervoermiddelen laten uittesten door haar werknemers voor woon-werkverkeer.

▼ Strapdag (© Octopusplan 2021)

DOELSTELLING 4

Verzeker gelijke toegang tot kwaliteitsvol onderwijs en bevorder levenslang leren voor iedereen.

Het recht op onderwijs ligt aan de basis van alle andere mensenrechten. Toch zijn er 121 miljoen kinderen die nog nooit naar school zijn geweest of de schoolbanken vroegtijdig hebben verlaten. Sinds 2000 is er reeds enorme vooruitgang geboekt, maar er is nog werk aan de winkel. De vierde doelstelling stelt voorop dat alle mensen tegen 2030 kennis hebben van duurzame ontwikkeling, mensenrechten, wereldburgerschap en culturele diversiteit. Iedereen, jong en oud, heeft toegang tot basis- en secundair onderwijs en betaalbare beroepsopleidingen. Bovendien zijn onderwijsfaciliteiten kind- en handicapvriendelijk. We moeten streven naar levenslang leren voor iedereen!

SDG 4 IN DE PRAKTIJK Enkele voorbeelden

Verschillende gemeenten en organisaties ondernemen **acties om onderwijs veilig en toegankelijk te maken** voor iedereen.

- Via zomerscholen voor anderstaligen en het inzetten van 'leerbuddies' (meestal studenten of vrijwilligers) worden kinderen en jongeren ondersteund bij het verwerken van leerstof en het verbeteren van hun studiemethodiek, of op andere levensdomeinen.
- Een organisatie als Bednet maakt het ook voor kinderen die omwille van ziekte niet naar school kunnen gaan, mogelijk om thuis de klasactiviteiten mee te volgen.
- Een efficiënt 'schoolstraten'-beleid zorgt ervoor dat de verkeersdrukte rond scholen beperkt wordt bij het begin en het einde van schooldagen.

Zoekt jouw gemeente leerbuddies voor bepaalde leerlingen of scholen? Kijk zeker eens na of het iets voor jou is!

▼ Zomerschool (© Hoeselt)

Wist je dat ...

- in Vlaanderen meer dan 10% van de secundaire scholieren vroegtijdig de schoolbanken verlaat?
- er wereldwijd 781 miljoen volwassenen zijn die niet kunnen lezen of schrijven? Het merendeel hiervan zijn vrouwen.
- Erasmus niet enkel populair is bij universiteits- en hogeschoolstudenten, maar dat ook steeds meer leerlingen en leraren uit het technisch en beroeps- onderwijs internationale ervaring opdoen via een Erasmus+ stage?

DOELSTELLING 5

Bereik gendergelijkheid en empowerment voor alle vrouwen en meisjes.

In driekwart van alle landen zijn mannen en vrouwen gelijk voor de grondwet; de praktijk ziet er spijtig genoeg, ook bij ons, anders uit. Discriminatie blijft bestaan in de vorm van tradities, stereotypen, sociale normen en soms zelfs in wetten en officieel beleid. We moeten komaf maken met genderongelijkheid: het glazen plafond, de loonkloof en gendergeweld. Ook nemen vrouwen in verhouding tot mannen minder deel aan het openbare leven en nemen ze minder leidinggevende posities op. SDG 5 stelt dat in 2030 vrouwen en mannen gelijke rechten moeten hebben wat betreft onderwijs, gezondheidszorg en werk, zowel wettelijk als in de praktijk.

SDG 5 IN DE PRAKTIJK Enkele voorbeelden

Steden en gemeenten kunnen via **publieke ruimte** inzetten op gendergelijkheid. Denk daarbij aan praktische zaken als propere en toegankelijke openbare toiletten, borstvoedingsruimtes in openbare gebouwen (bv. de bibliotheek) of goed verlichte en daardoor veilige voetpaden en parken. Maar durf gerust ook verder te denken en bijvoor-

▲ Held gendergelijkheid (© Mechelen)

beeld bij de benaming van straten, pleinen en monumenten ook inspirerende vrouwen in overweging te nemen.

Laat zelf ook je stem horen als iemand in je omgeving discriminerende uitspraken doet tegen een ander op basis van zijn of haar geslacht. Prent je kinderen van jongens af aan in dat meisjes en jongens gelijkwaardig zijn!

Wist je dat ...

- slechts 43 van de 300 burgemeesters in Vlaanderen vrouwen zijn?
- 14% van de vrouwen in Vlaanderen seksueel grensoverschrijdend gedrag meemaakte (na de leeftijd van 18 jaar), tegenover 2,5% van de mannen?
- vrouwen wereldwijd 24% minder verdienen dan mannen en ze 50% minder rijkdom bezitten?

DOELSTELLING 6

Verzeker toegang tot en duurzaam beheer van drinkwater en sanitatie voor iedereen.

Iedereen op aarde moet toegang hebben tot veilig en betaalbaar drinkwater, dat is het doel voor 2030. Onder sanitatie verstaan we het geheel van voorzieningen als wc's, onderwijs over hygiëne, waterleiding en riolering, met de bedoeling dat mensen geen infectieziektes oplopen. Drinkbaar water en sanitair hebben invloed op de gezondheid van elke mens. Hoewel wij niet voortdurend worden geconfronteerd met waterschaarste omdat we enkel maar de kraan moeten opendraaien, heeft België geen grote voorraad drinkwater en is de uitdaging ook bij ons een feit. Anticiperen op de voorspelde droogte en verwoestijning is daarom levensnoodzakelijk. Ook moet de vervuiling van ons grondwater ernstig worden aangepakt.

SDG 6 IN DE PRAKTIJK Enkele voorbeelden

Bijdragen aan deze doelstelling neemt, naast technische acties zoals het installeren van hemelwaterputten of het installeren van aparte rioolstelsels, vaak de vorm aan van **sensibiliseringsacties rond onze 'watervoetafdruk' en het belang van kraantjeswater**. Bekijk zeker de volgende zaken eens:

- Via de Water Challenge van Join For Water kan je je eigen watervoetafdruk berekenen.
- Vele scholen en bedrijven organiseren inspirerende acties op Wereldwaterdag (22/3).

- Op de website www.kraanwater.be kan je het Kraanwatercharter ondertekenen.
- Op sociale media vind je vele acties terug onder de hashtag [#ikdrinkkraanwater](https://twitter.com/ikdrinkkraanwater).

▼ Waterteam Gemeente Evergem (© Evergem)

Wist je dat ...

- de gemiddelde Vlaming per dag zo'n 114 liter water gebruikt? Het grootste deel daarvan spenderen we aan de douche, het toilet en de wasmachine. Ondertussen hebben zo'n 1 miljard mensen wereldwijd geen toegang tot drinkbaar water.
- de waterafdruk van vlees enorm is? Voor 100 gram rundsvlees verbruik je 1.500 liter water.
- België wereldwijd tot de landen met de hoogste flessenwater-consumptie behoort? En dat terwijl we over drinkbaar water van topkwaliteit beschikken!

DOELSTELLING 7

Verzeker toegang tot betaalbare, betrouwbare en duurzame energie voor iedereen.

Wereldwijd heeft het gebruik van fossiele brandstoffen een belangrijke invloed op de klimaatverandering; het is verantwoordelijk voor ongeveer 60% van de uitstoot van broeikasgassen. Daartegenover staat dat voedselproductie en andere menselijke activiteit niet mogelijk zijn zonder dit traditionele energieverbruik. Terwijl de wereldbevolking blijft groeien, blijft ook de globale economie afhankelijk van fossiele brandstoffen. Hernieuwbare energie en inzetten op energie-efficiëntie bieden een uitweg. Doelstelling 7 wil hierop inzetten, en ook energiearmoede bestrijden door iedereen toegang te geven tot moderne, betaalbare en duurzame energie.

SDG 7 IN DE PRAKTIJK Enkele voorbeelden

De wereld van de duurzame energie is in volle bloei. **Innovatieve projecten rond zonne-, wind- water- en bio-energie** schieten overal uit de grond en niet in het minst bij ons in Vlaanderen. Zo sluit de gevangenis van Merksplas haar netwerk aan op energie geproduceerd uit GFT-afval. In Mol bevindt zich het grootste drijvende zonnepark van Vlaanderen, dat bestaat uit maar liefst 17.256 drijvende zonnepanelen. De 8 windmolenparken in de Noordzee zullen hernieuwbare

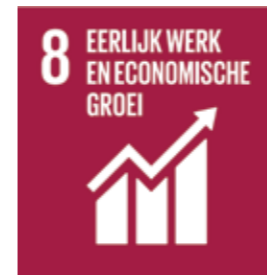

▲ Drijvend zonnepark

energie produceren voor ongeveer 2,2 miljoen Belgische gezinnen.

Wist je dat ...

- in Vlaanderen 1 op de 5 gezinnen getroffen wordt door energiearmoede? De gemiddelde stroomfactuur steeg tussen 2007 en 2019 en bedraagt intussen zo'n € 1.000 per jaar per gezin. Samen met Duitsland hebben wij de hoogste stroomfacturen van de EU.
- slechts 7,2% van de energie die we in Vlaanderen gebruiken afkomstig is van hernieuwbare energiebronnen?
- er jaarlijks maar liefst 66% van je energieverbruik gaat naar de verwarming van je woning? Trek een (extra) trui aan en bespaar 7% energie door de verwarming 1°C lager te zetten.

DOELSTELLING 8

Bevorder inclusieve en duurzame economische groei, volledige tewerkstelling en waardig werk voor iedereen.

Tegen 2030 moeten we ervoor zorgen dat alle vrouwen en alle mannen, ook jongeren en mensen met een handicap, kans hebben op veilig en waardig werk inclusief gelijkwaardig loon naar werk. Om dit te bereiken is een hogere economische productiviteit nodig. Tegelijk mag economische groei niet langer een van de oorzaken zijn van milieuvervuiling. Daarnaast wil SDG 8 dwangarbeid en kinderarbeid afschaffen, ondernemerschap stimuleren, jeugdwerkloosheid terugdringen, veilige werkomstandigheden garanderen en arbeidsrechten beschermen. Ook duurzaam toerisme dat streekproducten en de lokale cultuur promoot en jobs creëert, valt onder deze doelstelling.

SDG 8 IN DE KIJKER Enkele voorbeelden

Eerlijke handel of fair trade garandeert een goed loon voor de producent, maar evengoed waardige werkomstandigheden, natuurvriendelijke productiemethoden en investeringen in de gemeenschap. Tegenwoordig vind je in alle supermarkten verschillende producten met een fairtradelabel, en wie wil kan in het grootste deel van de Vlaamse gemeenten ook terecht in de lokale wereld-

▼ Fairtrade chocolade en koffie (© Fairtrade Belgium)

winkel: een speciaalzaak in faire producten. Daar waar SDG 2 pleit voor lokale en seizoensgebonden producten, wijzen we voor producten die niet in Vlaanderen geproduceerd worden graag naar de faire alternatieven! Denk aan koffie, chocolade, wijn, thee, rijst, bananen, dadels, enzovoort.

Wist je dat ...

- wereldwijd 60% van de arbeiders werkt zonder contract? Het minimumloon voor een arbeider in de kledingindustrie in Bangladesh 60 euro per maand is? Dit is onvoldoende om in het levensonderhoud van de arbeiders en hun families te voorzien. Het merendeel van onze kledij komt uit lageloonlanden zoals Bangladesh, waarbij arbeidsrechten vaak niet nageleefd worden.
- er een internationaal label bestaat als keurmerk voor milieuvriendelijk toerisme? De groene sleutel (Green Key) duidt o.a. vakantieverblijven aan die zorgvuldig omspringen met water, energie en afval, en die oog hebben voor de sociale omstandigheden van personeel en gasten. In België zijn er momenteel al 247 locaties.

DOELSTELLING 9

Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie.

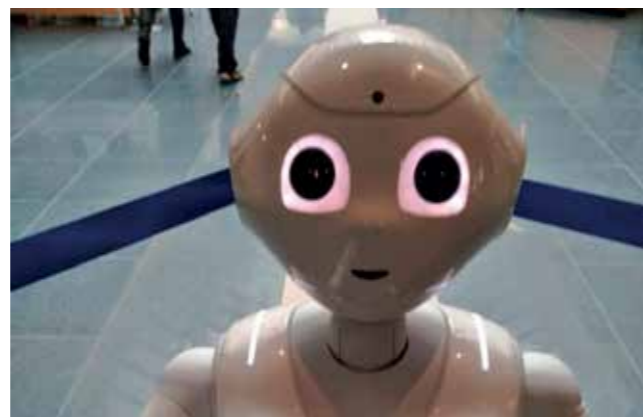
Een sterke economie en maatschappelijk welzijn steunen op een degelijke, veerkrachtige infrastructuur. Internet voor iedereen, onderzoek en ontwikkeling en een duurzame industrie zijn belangrijke actieruimten van deze doelstelling. De huidige infrastructuur en industrie zijn vaak niet duurzaam. Investeringsnodig om de noodzakelijke ecologische transitie hierin te realiseren, maar ook om iedereen toegang te geven tot kwalitatieve infrastructuur, diensten en basisgoederen.

SDG 9 IN DE PRAKTIJK Enkele voorbeelden

Vlaanderen zet sterk in op SDG 9 en wil een leider zijn op het gebied van innovatie. Je ziet vaak berichten over subsidies, wedstrijden, prijsuitreikingen ... die het zoeken naar **technologische en innovatieve oplossingen** voor economische en ecologische uitdagingen willen aanmoedigen. Zo worden er bijvoorbeeld in veel gemeenten wedstrijden georganiseerd om een creatieve invulling te geven aan leegstaande gebouwen. Er worden ook talloze projecten opgestart rond 'slimme mobiliteit' (gebaseerd op telecommunicatie en sensoren op de weg). Denk aan slimme kruispunten, intelligente parkeerplaatsen, elektronische tol-systemen, enzovoort. En ook de 'hackathon' heeft

Wist je dat ...

- één Belg op vijf digitaal niet mee is? Digitale vaardigheden versterken is nochtans essentieel om kennis- en informatiebronnen toegankelijk te maken en houden.
- de industriële sector verantwoordelijk is voor meer dan een kwart van de CO₂-uitstoot in Vlaanderen?
- de uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling in 2018 in België 2,8% van het BBP bedroegen? Om de SDG's tegen 2030 te realiseren, moet dat cijfer stijgen naar 3%.

▲ Onthaalrobot in stadhuis Oostende (© Oostende)

zijn plek veroverd in Vlaanderen. Een hackathon is een bijeenkomst van software- en website-ontwikkelaars, designers en strategen die gezamenlijk een innovatieve en creatieve oplossing bedenken voor een concreet probleem van een bedrijf (en dat meestal in 24 uur tijd).

Ga eens na of jouw gemeente steunmaatregelen biedt voor bijvoorbeeld startende ondernemers, het benutten van lege panden of het ontwikkelen van een app die een lokaal probleem aanpakt. Wie weet heb jij wel een lumineus idee!

DOELSTELLING 10

Dring ongelijkheid in en tussen landen terug.

Terwijl een kleine groep mensen een groot deel van de rijkdom bezit, leeft een groot deel van de wereldbevolking nog steeds in armoede. Ook rijke landen krijgen te maken met die ongelijkheid. Meer nog, in de voorbije dertig jaar nam het inkomen van de rijkste 10% zeven tot tien keer meer toe dan dat van de armste 10% in de OESO-lidstaten. SDG 10 streeft ernaar om tegen 2030 de sociale, economische en politieke integratie van iedereen te bevorderen en hun gelijke kansen te verzekeren, ongeacht wie ze zijn. Dit gaat onder meer over ongelijkheid op basis van inkomen, leeftijd, geslacht en beperking. Discriminerende wetgeving en beleid kunnen niet. Sociale bescherming is noodzakelijk.

SDG 10 IN DE PRAKTIJK Enkele voorbeelden

Een van de basisboodschappen van de Agenda 2030 luidt 'Leave no one behind'. We mogen niemand in de samenleving achterlaten. Alle acties die erop gericht zijn om bepaalde **kwetsbare groepen in de samenleving te bereiken en mee**

Wist je dat ...

- de 10% rijkste Belgen bijna de helft van het vermogen in ons land bezitten? De minst vermogende helft bezit samen maar 8,8% daarvan.
- de rijkste 1% van de wereld meer dan twee keer zo rijk is als 6,9 miljard mensen?
- van de 65 miljoen mensen die wereldwijd op de vlucht zijn slechts 6% onderdak vindt in Europa? Veel mensen zijn binnen hun eigen land op de vlucht of trekken naar de buurlanden. Zo is bijna 1 op de 5 inwoners in Libanon een Syrische vluchteling.

te krijgen, dragen op een directe manier bij aan SDG 10. Vele van deze projecten zijn lokale initiatieven en draaien op vrijwilligers. Het kan gaan om praatcafés of buddyprojecten voor anderstalige nieuwkomers, om hen Nederlands te leren en wegwijs te maken in onze samenleving. Maar ook mobiele buurtwinkels (die minder mobiele mensen of burgers in afgelegen buurten de kans geven een aantal basisproducten te kopen) of mobiele infopunten (die minder mobiele mensen op de hoogte brengt van de diensten van het gemeentebestuur) horen hierbij.

▼ Praatcafé Diksmuide (© Stefan Dewickere)

DOELSTELLING 11

Maak steden en menselijke nederzettingen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam.

Steden en gemeenschappen groeien in een razend tempo. Dat zorgt voor enorme druk op de leefomgeving, huisvesting, verkeersstromen, de publieke gezondheid, de voorraad zoet water en afvalverwerking. Deze doelstelling heeft te maken met goede en betaalbare woningen, duurzame mobiliteit en de milieu-impact van steden en gemeenten. Daarnaast maken ook veilige en groene publieke ruimtes, rampenbestrijdingen en erfgoedbeheer deel uit van SDG 11.

SDG 11 IN DE PRAKTIJK Enkele voorbeelden

Onze huidige verspreide manier van wonen met lage dichtheid en in huizen die weinig energiezuinig zijn, is op vele vlakken nefast voor ons

▲ Volkstuinen (© Beringen)

▲ Cohousing Tris (© Beringen)

leefmilieu. Ook de economische kosten zijn torenhoog. Doelstelling 11 kan een antwoord bieden op deze problemen door een andere, meer **duurzame vorm van wonen** te hanteren. Zo bestaan er verschillende woonvormen waarbij meerdere mensen vrijwillig samenwonen, zoals cohousing, kangoeroewonen en duurzame woongemeenschappen. Daarnaast behoren ook projecten als duurzame sociale woningen en gedeelde tuinen tot SDG 11.

Wist je dat ...

- de helft van de wereldbevolking in de stad woont? De verwachting is dat dit aantal alleen maar toeneemt: in 2030 woont mogelijk 60% van alle mensen wereldwijd in stedelijk gebied.
- een groene omgeving de concentratie verbetert en stress, angsten en depressies vermindert? De nabijheid van groen is belangrijk om obesitas, diabetes, depressie en burn-out tegen te gaan.
- luchtvervuiling wereldwijd aan ongeveer 7 miljoen mensen per jaar het leven kost?

DOELSTELLING 12

Verzeker duurzame consumptie- en productiepatronen.

Als we de huidige levenswijze van de Westerse landen aanhouden, zullen we tegen 2050 grondstoffen voor drie planeten nodig hebben. We moeten dus 'meer doen, met minder'. Zo moeten de enorme afvalstromen die onze consumptiemaatschappij produceert, op een ecologisch verantwoorde manier worden beheerd en geherwaardeerd. Daarnaast moeten we inzetten op een minder vervuilende en afvalarme productie, een duurzaam aankoopbeleid en op duurzaam toerisme. Duurzaam consumeren kan ook door voedselverlies tegen te gaan en door recyclage en hergebruik van afvalproducten.

SDG 12 IN DE PRAKTIJK Enkele voorbeelden

In Vlaanderen bestaan er verschillende initiatieven die werken rond het **hergebruik van materialen**. Dit kan gekaderd worden binnen de circulaire economie, waarin verschillende strategieën worden toegepast om materialen en producten zo hoogwaardig mogelijk te blijven inzetten. Ze wor-

▼ repaircafé (© Wout Vandenwyngaert)

den hersteld, hebben een hoge tweedehandswaarde, zijn upgradebaar, kunnen makkelijk uit elkaar gehaald en omgevormd worden tot nieuwe producten, de materialen zijn volledig recycleerbaar of afbreekbaar ... Koop jij al circulair? Bekende voorbeelden in Vlaanderen zijn de Kringwinkels en Repair Cafés. Vele jonge ondernemers werken tegenwoordig ook enkel met producten uit gerecycleerd materiaal (vooral kledij en meubels).

Wist je dat ...

- per Europese burger jaarlijks 179 kg aan levensmiddelen wordt verspild? In totaal zouden daarmee 200 miljoen mensen kunnen worden gevoed.
- sinds 1970 het verbruik van grondstoffen wereldwijd verviervoudigd is (terwijl de wereldbevolking verdubbeld is)? 40% gaat naar de bouw van huizen. Daarna zijn voedsel, transport, gezondheidszorg, communicatie en kleding grote verbruikers.

Wat kan jij doen voor SDG 11?

- » Doe mee aan lokale burgerparticipatiemomenten.
- » Kies voor de fiets of het openbaar vervoer.
- » Overweeg of samenhuizen, woningdelen of kangoeroewonen iets voor jou kan zijn.

De SDG's (Sustainable Development Goals of Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties) zijn 17 mondiale doelstellingen om van de aarde een betere plaats te maken tegen 2030.

DOELSTELLING 13

Neem dringend actie om de klimaatverandering en haar impact te bestrijden.

Iedereen kan de impact van klimaatverandering ondervinden, of het nu gaat om veranderende weerpatronen, de stijgende zeespiegel of om frequentere extreme weersverschijnselen. De uitstoot van broeikasgassen door menselijke activiteiten versnelt de klimaatverandering en blijft ondertussen nog stijgen. Er wordt geschat dat de schade van natuurrampen elk jaar honderden miljarden euro kost. Met politieke wil en technologische oplossingen kan de stijgende temperatuur tot twee graden boven pre-industrieel niveau beperkt worden. Klimaatverandering is een wereldwijde uitdaging die nationale grenzen overstijgt en dringend collectieve actie eist.

SDG 13 IN DE PRAKTIJK: Enkele voorbeelden

Hoewel **duurzame mobiliteit** een belangrijke doelstelling is onder SDG 11 (duurzame steden), dragen alle initiatieven om via mobiliteit de CO₂-uitstoot te beperken ook zeker bij aan SDG 13. Denk bijvoorbeeld aan de jaarlijkse campagne 'Week van de Mobiliteit' (september) tijdens welke over heel Vlaanderen tal van acties worden opgezet waarbij de publieke ruimte wordt oververdomd door fietsers en voetgangers. Het openbaar vervoer wordt in de schijnwerpers geplaatst en op 'Autovrije Zondag' wordt de auto vervangen door

Wist je dat ...

- er per autokilometer ongeveer twee bomen nodig zijn om de uitstoot van CO₂ te neutraliseren?
- de stijging van het zeeniveau niet constant is maar versnelt? Dat zou o.a. betekenen dat tegen 2100 delen van Gent, Lokeren en Dendermonde onder de zeespiegel liggen.
- België tot de top 5 behoort van landen binnen Europa met de hoogste CO₂-uitstoot per inwoner?

de fiets, step of wandelende voeten. Verschillende Vlaamse steden voeren nu al een beleid om de auto structureel te bannen uit het stadscentrum, in de vorm van autovrije stadsdelen en boetes op niet-zuinige auto's.

Naast de keuzes die je maakt voor je vervoer hebben ook de keuzes die je maakt over je huis, je kleding en je voeding een impact op je CO₂-uitstoot. Bereken je eigen voetafdruk eens op: <https://voetafdruktest.wwf.nl>.

▼ Circulatieplan Gent

DOELSTELLING 14

Bescherm oceanen, zeeën en maritieme hulpbronnen

Verontreiniging van de zee is een enorme plaag voor het milieu. Verslechterde waterkwaliteit leidt tot een verlies aan biodiversiteit, gezondheidsrisico's voor de mens en kan activiteiten op zee belemmeren. Overbevissing is een andere bedreiging die leidt tot de vermindering van het aantal vissen en van het aantal soorten vis en zeezoogdieren. Ecosystemen aan de kust en in zeeën en oceanen moeten beschermd worden. Overbevissing, vervuiling van de mariene ecosystemen en illegale visserij moeten bestreden worden.

SDG 14 IN DE PRAKTIJK Enkele voorbeelden

Sensibiliseringsacties rond het vermijden van (micro)plastics proberen te voorkomen dat er plastic in ons milieu en onze oceanen terecht komt. Mensen worden bijvoorbeeld aangespoord te winkelen in verpakkingsvrije winkels, herbruikbare drinkflessen te gebruiken en eigen zakjes voor groenten en fruit mee te nemen naar in de supermarkt. Daar waar het kwaad al geschied is, bestaan er uiteraard ook initiatieven om plasticafval weer op te ruimen, zoals strandopruimacties en 'The Ocean Cleanup', die het **zwerfvuil opruimen**

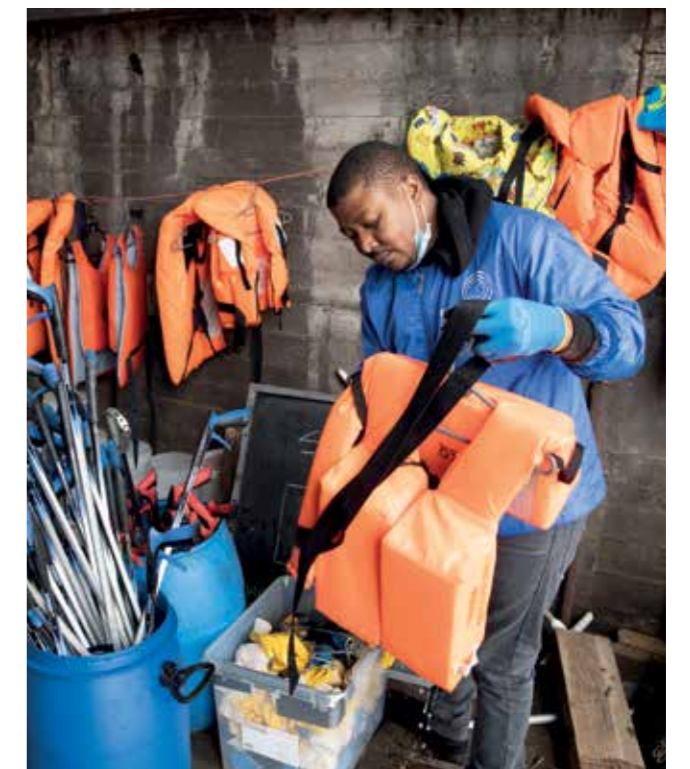
Wist je dat ...

- er dagelijks meer dan 10 miljoen kg plastic in onze oceanen terecht komt? Jaarlijks eten vissen tussen de 12 en 24 miljoen kg plastic op.
- je ieder jaar zo'n 64.000 kg afval kan vinden langs onze Belgische kustlijn? Meer dan 95% daarvan is plastic.
- er zich in de Stille Oceaan een afval-eiland bevindt dat 50 keer zo groot is als België?

uit de oceanen, zeeën en rivieren. Ook in onze Vlaamse binnenwateren is er nog veel werk aan de winkel. Gelukkig komen er verschillende ludieke acties van de grond, zoals het initiatief van kanoverhuurder Dokano in Gent, die toeristen in ruil voor een zakje opgevist afval een gratis kano-toertje aanbieden op de Leie.

▼ Dokano (© Stefan Dewickere)

13 KLIMAATACTIE

Wat kan jij doen voor SDG 13?

- Eet minder vlees.
- Loop en fiets in plaats van de auto te nemen.
- Compenseer de CO₂-uitstoot van je wagen- of vliegtuigreis door aanleg van nieuw bos via www.treeological.be.

De SDG's (Sustainable Development Goals of Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties) zijn 17 mondiale doelstellingen om van de aarde een betere plaats te maken tegen 2030.

DOELSTELLING 15

Bescherm ecosystemen en bossen. Bestrijd woestijnvorming, landdegradatie en het verlies aan biodiversiteit.

De aarde is onze habitat. Ze geeft ons leven, voedsel en bescherming. Toch vergeten we haar vaak te verzorgen. Door ontbossing en stroperij neemt niet alleen onze beschikbare landbouwgrond maar ook de biodiversiteit in ijltempo af. De klimaatverandering en de daaruit voortkomende woestijnvorming, droogte en overstromingen bedreigen onze ecosystemen en het voortbestaan van verschillende diersoorten. Dicht bij huis kan de druk van bebouwing en industrialisering wegen op openbare bossen, recreatiemogelijkheden, wandelwegen en inheemse soorten.

SDG 15 IN DE PRAKTIJK Enkele voorbeelden

De Vlaamse biodiversiteit staat sterk onder druk. Er worden al een heleboel acties gevoerd om je wijk of gemeente te helpen **vergroenen**. Denk aan bosplantacties zoals geboortebossen, lokale premies voor 'klimaatbomen' of acties met zaaden en bloembommen. Ook in je eigen tuin kan je een verschil maken. Probeer je gras minder vaak te maaien en doe mee aan wedstrijden voor de 'wildste tuin'. Vermijd een volledig getegeld terras, overweeg de afwisseling van bodembedekkers, gazon, vaste planten en een compostplek. Bekijk zeker ook eens alle info over hitte en droogte in

Wist je dat ...

- ongeveer 10% van de oppervlakte van Vlaanderen ingenomen wordt door bos? Vlaanderen is daarmee een van de meest bosarme regio's van West-Europa.
- de voorbije 500 jaar gemiddeld 1.000 dier- en plantensoorten per jaar verdwenen, terwijl dat er nu tussen de 15.000 en de 50.000 zijn? Dat zijn 3 uitgestorven soorten per uur!

Vlaanderen op <https://curieuzeneuzen.be/> en hun tips om je tuin te bewapenen tegen steeds warmere en drogere zomers.

▼ Europaschool Genk (© Stefan Dewickere)

DOELSTELLING 16

Bevorder vreedzame en inclusieve samenlevingen, verzeker toegang tot justitie voor iedereen en creëer op alle niveaus doeltreffende, verantwoordelijke en open instellingen.

Vrede, veiligheid en rechtszekerheid zijn essentieel om duurzame ontwikkeling te bevorderen. Heel wat regio's in de wereld blijven vandaag gekenmerkt door instabiliteit en conflicten. Wereldwijd worden mensen uitgebuit, mishandeld en verhandeld. Door bronnen van geweld aan te pakken, net als illegale geldstromen, wapenhandel en corruptie tegen 2030 aanzienlijk te verminderen, wil SDG 16 daaraan een einde stellen. Daarnaast zijn efficiënte en transparante besturen met oog voor burgerparticipatie essentieel.

SDG 16 IN DE PRAKTIJK Enkele voorbeelden

In onze democratische samenleving is het jouw recht om inspraak te hebben en betrokken te zijn bij het beleid van je lokale overheid. Bundel je

▼ Burenbemiddelaars (© Stefan Dewickere)

Wist je dat ...

- er wereldwijd naar schatting elk jaar mensen voor meer dan 5,5 miljard euro omgekocht worden?
- je in Vlaanderen recht hebt op gratis tweedelijns rechtsbijstand, beter bekend als een pro Deo-advocaat, mits je aan bepaalde voorwaarden voldoet?
- district Antwerpen sinds 2014 werkt met een burgerbegroting, waarbij de inwoners mogen beslissen over 10% van de totale begroting (zo'n 1,1 miljoen euro)?

krachten met andere burgers door lid te worden van een adviesraad, ideeën voor te stellen en initiatieven te organiseren. Ga ook eens na welke **burgerparticipatieprojecten** worden aangeboden door jouw gemeente. Via deze projecten kan je jouw wensen meegeven aan de lokale bestuurders en een eerlijk en transparant beleid opeisen. Dergelijke burgerparticipatieprojecten kunnen verschillende vormen aannemen. Denk aan wijkbudgetten, burgerpanels, ontmoetingsdagen, discussietafels en online fora.

Wat kan jij doen voor SDG 15?

- » Gebruik geen ballonnen.
- » Leg een natuurlijke of "wilde" tuin aan.
- » Vermijd het gebruik van pesticiden.

De SDG's (Sustainable Development Goals of Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties) zijn 17 mondiale doelstellingen om van de aarde een betere plaats te maken tegen 2030.

16 VREDE, JUSTITIE EN STERKE PUBLIEKE DIENSTEN

www.duurzamegemeente.be

Wat kan jij doen voor SDG 16?

- » Doe mee aan lokale burgerparticipatiemomenten.
- » Beleg je geld in duurzame en ethische spaar- en beleggingsfondsen. Kijk op www.fairfin.be.
- » Word vrijwilliger bij een organisatie die dialoog en samenhang in de gemeente bevordert.

De SDG's (Sustainable Development Goals of Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties) zijn 17 mondiale doelstellingen om van de aarde een betere plaats te maken tegen 2030.

DOELSTELLING 17

Versterk de implementatiemiddelen en verbeter de wereldwijde samenhang van beleid voor duurzame ontwikkeling.

Meer dan ooit is de wereld onderling verbonden. Door het verder bevorderen van internationale handel en de export van ontwikkelingslanden, kunnen we een open en fair mondiaal handelssysteem bereiken. Mits toepassing van moderne technologie, wetenschap en innovatie kunnen we Noord-Zuid en Zuid-Zuid-samenwerking verbeteren. Partnerschappen zijn essentieel in het streven naar duurzame ontwikkeling. Daarom moeten we samenwerken, tussen en binnen landen. Bedrijven, regeringen, organisaties, verenigingen en burgers slaan de handen in elkaar om duurzame initiatieven op te zetten en uit te voeren.

SDG 17 IN DE PRAKTIJK Enkele voorbeelden

We hebben nog 10 jaar om de doelstellingen tegen 2030 te behalen. Hiervoor zijn internationale rechtvaardigheid en samenwerking van cruciaal belang. Dit is de kern van SDG 17. Elke burger en organisatie kan zijn steentje bijdragen en **samenwerkingen aangaan over de landsgrenzen heen**. Er bestaan bijvoorbeeld ontelbare vierde pijlerinitiatieven in elke Vlaamse gemeente waarvan je lid kan worden of informatie over kan ontvangen. Vele gemeentebesturen en scholen onderhouden ook een stedenband of scholenband en

▲ Stedenband Harelbeke Eenhana (© Harelbeke)

werken soms expliciet samen aan het realiseren van de SDG's. En je kan uiteraard een goed doel steunen. Op <https://www.goededoelen.be/> vind je ongetwijfeld een organisatie die aansluit bij jouw waarden en wensen voor een meer duurzame samenleving!

Wist je dat ...

- koningin Mathilde door de Verenigde Naties is aangesteld als officiële SDG-ambassadeur? Ze moedigt in België organisaties en bedrijven aan om zich in te zetten voor de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen.
- ongeveer 1 op de 10 Vlaamse steden en gemeenten een stedenband heeft met een gemeente in het Zuiden? Hierbij wordt samengewerkt rond uiteenlopende thema's, zoals afvalbeheer, toerisme, lokale markten, geboorteregistratie en jeugd.

Waar staan we na 6 jaar SDG's?

In 2020 blies de Agenda 2030 vijf kaarsjes uit en werd wereldwijd de 'Decade of Action' aangekondigd: nog tien resterende jaren om de SDG's te realiseren, geen tijd meer voor sensibilisering maar tijd om concreet actie te ondernemen. De wereldwijde coronapandemie maakte de keuze voor een doortastend duurzaam beleid het afgelopen jaar alleen maar dringender. Verschillende rapporten stellen dat er tussen 2015 en 2020 wereldwijd aanzienlijke vooruitgang geboekt was, maar dat COVID-19 een zware terugval is voor de SDG's. Al meer dan 3,2 miljoen mensen lieten het leven, terwijl de maatregelen om het virus in te dijken een globale economische crisis inleiden die de werkloosheid en armoede de hoogte injaagt. De meest kwetsbare groepen worden daarbij het hardst getroffen. COVID-19 heeft op korte termijn een nefaste impact op de meeste SDG's, maar in het bijzonder op SDG 1 (geen armoede), SDG 2 (geen honger), SDG 3 (goede gezondheid en welzijn), SDG 8 (eerlijk werk en economische groei) en SDG 10 (ongelijkheid verminderen). Gelukkig klinken tegelijkertijd ook vele hoopgevende stemmen die benadrukken hoe we, met de SDG's als leidraad, op korte termijn de schade kunnen herstellen en op lange termijn de transitie naar een duurzame, veerkrachtige samenleving kunnen maken. Wereldwijd zal de belangrijkste uitdaging liggen in het heropstarten van de economische activiteit zonder te vervallen in oude patronen van milieuvervuiling.

In onderstaande grafiek uit het toonaangevende 'Sustainable Development Report' zie je dat er ook in België nog heel wat werk aan de winkel is. Dit

▼ SDR2020

rapport geeft elk jaar een update van hoe alle 193 VN-lidstaten scoren op de verschillende SDG's. Hoewel België in het rapport van 2020 op de 11de plaats staat, blijven we slecht scoren op de SDG's die met milieu te maken hebben. SDG 12 (duurzame consumptie en productie), SDG 13 (klimaatactie) en SDG 14 (leven in het water) staan in het rood, wat zoveel wil zeggen als 'er zijn nog erg grote uitdagingen om die SDG te bereiken'. Bovendien zal België bij ongewijzigd beleid slechts 4 van de 17 SDG's halen: SDG 5 (gendergelijkheid), SDG 8 (eerlijk werk en economische groei), SDG 9 (innovatie en duurzame industrie) en SDG 15 (leven op het land).

Ook ons eigen federaal Planbureau geeft rode knipperlichten voor een aantal thema's waar we sterk op zullen moeten inzetten om de doelen nog te halen zoals armoederisico, schuldenlast van gezinnen, dagelijkse rokers, vroegtijdige schoolverlaters, woningen zonder voldoende verwarming, hernieuwbare energie en verplaatsingen met de wagen.

Er liggen ons nog grote uitdagingen te wachten, maar de Agenda 2030 kan realiteit worden als we inzetten op duurzaam beleid en internationale samenwerking. Ook jij kan je steentje bijdragen door aanpassingen in je eigen gedrag of door je stem voor een duurzame toekomst te laten horen tijdens burgerparticipatiemomenten in jouw gemeente. Wereldwijd roepen miljoenen andere burgers al met je mee. Onze eigen koningin Mathilde is zelfs een van de 17 'SDG advocates', aangeduid door de Verenigde Naties om wereldwijd de SDG-boodschap te verkondigen.

▼ Bron: www.unsdgadvocates.org

Rol van lokale besturen

SDG 11 is de lokale besturen op het lijf geschreven, ze gaat namelijk over inclusieve, veilige en duurzame steden. Maar ook de andere 16 doelstellingen raken aan thema's waar lokale besturen dagelijks mee bezig zijn, zoals gezondheid, infrastructuur en afvalbeheer. **De SDG's kunnen alleen maar worden behaald als ook de lokale besturen wereldwijd op de kar springen.** De gemeenten hebben bovendien een voorbeeldfunctie voor hun burgers, bedrijven, scholen en verenigingen.

Vele van de 300 steden en gemeenten in Vlaanderen spreken de taal van de SDG's al. We kunnen zelfs zeggen dat Vlaanderen wereldwijd een van de koplopers is in de lokale vertaling van de Agenda 2030. Niet minder dan **2 op 3 gemeenten** namen de SDG's op in hun meerjarenplan voor de huidige beleidsperiode (2020-2025).

▲ Babbelbox

Hoe trekken lokale besturen hun burgers mee in het SDG-verhaal? Op verschillende innovatieve manieren:

- **'SDGemeenteraad' in Herne:** De gemeenteraad in Herne telt als bij gelukkig toeval 17 raadsleden. Zij beslisten elk peter of meter te worden van 1 SDG. Binnen de gemeente gaat elk raadslid op zoek naar een medepeter of -meter: een inwoner, een lokale handelaar, een vereniging, een wetenschapper ... Samen ondernemen zij een concrete of ludieke actie voor hun SDG.
- **'SDG-babbelbox' in Dilsen-Stokkem:** Dilsen-Stokkem toverde een oud busje met klapstoelen, tafels en eerlijke catering om tot 'babbelbox' en brengt zo de SDG's tot bij de inwoners. Het busje – inclusief pop-up terras – strijkt neer bij scholen of lokale evenementen om daar SDG-ambassadeurs (zoals de lokale bioboer of zwerfafval-opruimer) hun verhaal te laten doen en inwoners uit te nodigen hun mening te geven over het gemeentelijk beleid.
- **SDG-afvalkalender in Essen:** Op de afvalkalender die alle Essenaars krijgen wordt niet enkel de gebruikelijke praktische info gegeven. Elke maand wordt opgefleurd met een SDG-weetje en -tekening. Zo maken alle inwoners kennis met de SDG's en blijven ze een heel jaar zichtbaar.

Tip

Geef jouw gemeente in op www.sdgmonitor.be en ontdek hoe ze scoort op de verschillende SDG's.

Week van de Duurzame Gemeente

In de Week van 25 september viert een groot deel van de steden en gemeenten in Vlaanderen jaarlijks de verjaardag van de Agenda 2030. Tijdens de 'Week van de Duurzame Gemeente' hangen ze een vlag met de SDG-logo's aan het gemeentehuis en zetten ze lokale 'duurzame helden' in de kijker. Deze helden zijn burgers, scholen, bedrijven, verenigingen of andere groepen die in hun dagelijkse activiteiten bijdragen aan één of meerdere SDG('s). Benieuwd of jouw gemeente ook al meedeed? Neem een kijkje op www.duurzamegemeente.be en leer alle duurzame gemeenten en hun helden kennen.

Wedden dat jij ook al zo'n duurzame held kent? Je lokale bioboer, je werkgever of leerkracht die aandacht heeft voor diversiteit en gelijke kansen, je tante die overal met de fiets heen gaat en zo vaak mogelijk lokale producten koopt. Of je buurman die iedereen in de wijk bijeenbrengt, de bloemist om de hoek die boeketjes zonder plastic cellofaan maakt, het lokaal bestuur dat groene ruimte voorziet of autodeelpunten opstart ... Ze zijn met velen en ze zijn overal. Ze zijn de 'lokale helden voor globale doelen'. We stellen er graag enkelen aan je voor.

▲ Moskee Arrahmaan organiseert tijdens de ramadan een dagelijkse voedselbedeling (Iftar To Go) in Turnhout. Tijdens de coronaperiode deelden medewerkers honderden voedselpakketten uit zodat mensen die het moeilijk hebben gratis konden genieten van een heerlijke maaltijd.

▲ Simon Verschelde uit Wevelgem is de drijvende kracht achter verschillende verenigingen in het West-Vlaamse, die medeburgers in de eerste plaats willen aanzetten tot fietsen (in het bijzonder met cargobikes) en daarnaast ook actie ondernemen om meer groen aan te leggen en meer samen te komen in de publieke ruimte en de natuur.

▲ De Damiaanscouts van Wilsle-Putkapel plaatste een heuse 'Individuele Behandelingsinstallatie voor Afvalwater (IBA)' op hun terrein. Die zuivert het afvalwater op een natuurlijke, biologische manier. De scoutslokalen liggen op een plek zonder rioleringsaansluiting, waardoor het afvalwater vroeger de beek inliep. Bovendien ligt de installatie deels bovengronds, waardoor ze ook educatief interessant is

Waarom zijn steden en gemeenten een geknipte speler om bij te dragen aan de SDG's?

- Als eerstelijnsverantwoordelijkheid staan steden en gemeenten het dichtst bij de burgers.
- Alle SDG's raken aan thema's waarvoor lokale besturen bevoegd zijn.
- Lokale besturen kennen de actoren op hun grondgebied en kunnen gericht op zoek gaan naar partners om samen aan een duurzaam lokaal beleid te werken: verenigingen, scholen, lokale handelaars, buurgemeenten, partnergemeenten wereldwijd ...
- Vanuit de lokale praktijk kunnen heel concrete oplossingen gezocht worden voor globale uitdagingen. Denk aan lokale oplossingen voor de klimaatveranderingen, zorgen voor een toegankelijke dienstverlening voor iedereen, samen met de burgers inzetten op een korte voedselketen ...

11 DUURZAME STEDEN EN GEMEENSCHAPPEN

www.duurzamegemeente.be

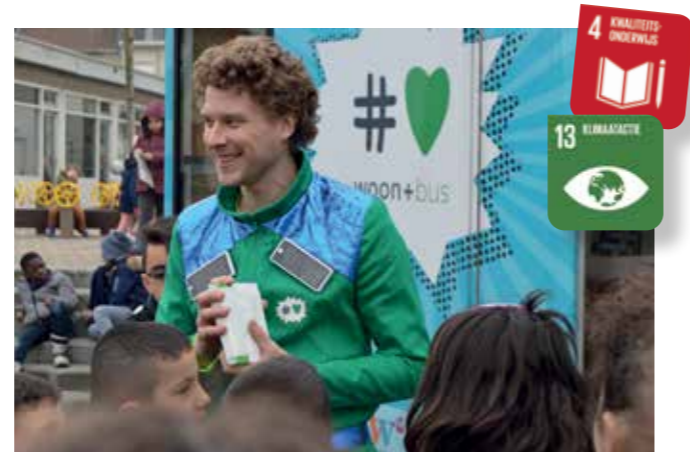

▲ De Gentse duurzame held Dokano verhuurt kano's en zet haar klanten tegelijk aan tot het proper maken van de Gentse wateren. Op zondag kan je gratis gaan varen in ruil voor een emmertje vuilnis dat je zelf uit het water vist. (© Stefan Dewickere)

Hoe kunnen we als school, vereniging of bedrijf bijdragen?

School

Wil je je leerlingen graag laten kennismaken met de SDG's of actief meewerken aan minder armoede, meer gelijkheid, gezonde oceanen, bewuste consumptie, gelijkheid tussen meisjes en jongens ...?

▲ Vilvoorde lanceerde in 2018 de KlimaatKet, een jongen uit de toekomst. Zijn missie? Aan kinderen van de 3de graad lager onderwijs duidelijk maken wat klimaatverandering betekent en hoe zij kunnen meewerken aan een klimaatneutraal Vilvoorde.

Er bestaat enorm veel educatief materiaal (zowel lespakketten als workshops en inleefateliers) van verschillende organisaties. 'Teach for SDG's' bijvoorbeeld is een digitale bundel (uitgebracht door Perspective 2030 i.s.m. 11.11.11) die zich richt tot zowel basis- als secundair onderwijs. Heel wat ngo's en organisaties werkten eraan mee. Kijk ook zeker eens na of jouw gemeentebestuur subsidies of trajectbegeleiding voorziet voor lokale scholen die aan de slag willen met de SDG's. Ook verschillende provincies lenen SDG-sensibiliseringsmateriaal aan scholen uit.

Europaschool Genk (Limburg)

Europaschool Genk werkt al sinds 2017 rond het thema 'SDG's'. Hiermee nemen zij het voortouw in het onderwijsveld. Ze werken regelmatig samen met educatieve organisaties als Kleur Bekennen en Djapo. Als je de school bezoekt, zie je de SDG's overal verschijnen: van inkomhal tot leslokaal. Ook werken zij samen met hun zusterschool Phatlogo uit Francistown, Botswana rond de thema's afval en welbevinden.

◀ Europaschool Genk (© Stad Genk)

▲ Chigantspel (© Sofie De Brabandere)

Vereniging

Als (jeugd)vereniging kan je je leden en leiding laten kennismaken met de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen op een ludieke manier. Er bestaat een uitgebreid aanbod aan puzzels en (gezelschaps)spellen, zoals 'Go Goals' van de Verenigde Naties zelf en 'Missie 2030', gelanceerd door de provincie Vlaams-Brabant. In dit laatste spel moeten de spelers verschillende wereldregio's beheren en door goed samen te werken kunnen ze hun doelen bereiken. Als jeugdvereniging kan je ook zelf een spel in elkaar knutselen.

Spoor ZES, een dienst van Chirojeugd Vlaanderen

Spoor ZES biedt i.s.m. Broederlijk Delen een SDG-spel aan voor jeugdverenigingen en scholen. In 'Wat je toekomst!' wordt het spelterrein omgevormd tot een levensgroot spelbord waarop de deelnemers strijden om het grootste aantal SDG's te verzamelen en zo meer te weten komen over de doelstellingen.

Bedrijf

Zowel kleine als grote ondernemers kunnen bijdragen aan de realisatie van de 17 SDG's. Het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka) ondersteunt hen daarbij met het 'Voka Charter Duurzaam On-

dernemen', waarbij je via een actieplan op maat inzet op de verankering van duurzaamheid in je bedrijfsvoering. Laat je ook inspireren door de gegevens uit de SDG-barometer (beschikbaar op de website van Antwerp Management School) waarin tientallen Belgische bedrijven en organisaties gescoord worden op het toepassen van de SDG's in hun organisatie. Ga ook eens na of de lokale ambtenaar bevoegd voor economie tools kan aanreiken rond de integratie van de SDG's in je onderneming, of je in contact kan brengen met andere lokale spelers die hierrond willen samenwerken.

Almasy Hoogstraten

Bij magazijninrichter Almasy uit Hoogstraten proberen ze verder te kijken dan hun eigen activiteiten en een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van de brede samenleving. Dicht bij huis door werkplek-leerkansen te creëren voor mensen die moeilijk hun weg vinden naar een duurzame job. Verder van Hoogstraten door samenwerking met Exchange vzw; als lid van Exchange draagt Almasy bij aan kennisoverdracht tussen bedrijven in Noord en Zuid. De vzw ondersteunt beloftevolle Afrikaanse ondernemers in hun groei en wil de noden van Afrikaanse ondernemers matchen met de expertise van Belgische consultants in het werkveld. Elke kleine of grote onderneming heeft hefboomen in handen tegen armoede en ongelijkheid!

▼ Dag Duurzaam Ondernemen Voka (© Medialounge)

Jouw evenement

Wissel uit met andere evenementen en met je bezoekers over de noodzaak en impact van duurzaamheidsmaatregelen.

Voer een actief anti-geweld en -discriminatiebeleid (tickets eventueel afnemen).

Informeer je over kwetsbare of beschermde planten en dieren in de omgeving en welke maatregelen je kan nemen.

Werk met herbruikbare bekercs.

Kies voor vegetarische catering. Investeer in een CO₂-compensatieproject.

Vermijd en recycleer verpakkingsafval en voedseloverschotten.

Beloon bezoekers die met de fiets of het openbaar vervoer komen.

Denk aan toegankelijkheid voor mensen met een beperking.

Werk samen met duurzame bedrijven voor infrastructuur, geluid, verlichting, enz.

Schenk voedseloverschotten aan sociale instellingen in de buurt.

Kies voor lokale en seizoensgebonden catering.

Sensibiliseer rond de gevaren van drugs en alcohol.

Sensibiliseer rond wereldburgerschap indien mogelijk.

Zorg voor een genderevenwicht onder de artiesten / sprekers.

Voorzie voldoende drinkfonteinjes.

Streef naar een energieneutraal evenement.

Zorg dat je vacatures ook mensen met een beperking en andere kansengroepen bereiken.

Ook in jouw gemeente worden ongetwijfeld regelmatig wereldfeesten, festivals, concerten of andere evenementen georganiseerd. Door als organisator even stil te staan bij de impact van je evenement op elke SDG kan je tot verrassende inzichten komen en je evenement op verschillende manieren verduurzamen.

SDG-BINGO

In 2015 lanceerden de Verenigde Naties 17 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's). Deze moeten van onze wereld een meer duurzame plek maken tegen 2030, met respect voor mens en milieu. Iedereen kan zijn steentje bijdragen: jouw lokaal bestuur, school, bedrijf... maar ook jij als burger! Welke van de acties in het rooster hiernaast doe jij al? Waar kan je een tandje bijsteken? Slaag je erin een rijtje te doorstrepen en dus BINGO te halen?

Jouw gemeentebestuur zet zich in voor de SDG's en doet mee aan de Week van de Duurzame Gemeente. Ze zet duurzame helden in de kijker en hijst de SDG-vlag. Wil je deze helden leren kennen? Surf naar www.duurzamegemeente.be en laat je inspireren!

<p>3</p> <p>Neem de trap in plaats van de lift of roltrap.</p>	<p>12</p> <p>Vermijd voedselverspilling. Vries in en vraag je restjes mee op restaurant.</p>	<p>15</p> <p>Leg een natuurlijke (wilde) tuin aan.</p>	<p>4</p> <p>Verruim het wereldbeeld van je (klein)kind en laat ze kennismaken met verschillende culturen.</p>	<p>9</p> <p>Is jouw organisatie aan vernieuwing toe? Kies voor duurzame materialen en meer groen.</p>
<p>11</p> <p>Kies voor de fiets of het openbaar vervoer.</p>	<p>1</p> <p>Spoor je school of die van je (klein) kinderen aan om 1-euro-maaltijden aan te bieden.</p>	<p>8</p> <p>Koop lokaal, seizoensgebonden en fairtrade.</p>	<p>6</p> <p>Wees zuinig met water bij het tandenpoetsen, baden en schoonmaken.</p>	<p>16</p> <p>Doe mee aan lokale burgerparticipatiemomenten.</p>
<p>10</p> <p>Word vrijwillige buddy van een nieuwe inwoner in je gemeente.</p>	<p>17</p> <p>Vertel anderen over de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen.</p>		<p>2</p> <p>Doneer voeding die je niet meer gebruikt.</p>	<p>13</p> <p>Eet meer groenten en verminder je vleesgebruik.</p>
<p>6</p> <p>Drink kraantjeswater.</p>	<p>15</p> <p>Gooi geen afval (plastic, sigarettenpeuken...) in de natuur.</p>	<p>5</p> <p>Kies voor meer vrouwen in de politiek en in leidinggevende functies.</p>	<p>17</p> <p>Steun goede doelen wereldwijd.</p>	<p>7</p> <p>Gebruik hernieuwbare energie voor verwarming, licht en stroom.</p>
<p>16</p> <p>Beleg je geld in duurzame en ethische spaar- en beleggingsfondsen.</p>	<p>13</p> <p>Compenseer de CO₂-uitstoot van je wagen- of vliegtuigreis.</p>	<p>12</p> <p>Geef gebruikte spullen een tweede leven. (Ver)koop tweedehands of maak er iets nieuw van.</p>	<p>3</p> <p>Gedraag je veilig op de baan.</p>	<p>14</p> <p>Gebruik ecologisch afbreekbare schoonmaakproducten.</p>

Wist je dat

- dit magazine gedrukt werd bij Drukkerij Van der Poorten, dé miK-klimaatambassadeur van 2020.
- de klimaatambassadeur voortkomt uit de jaarlijkse zoektocht van miK (Milieu-infopunt voor de kmo) en de provincie Vlaams-Brabant naar een bedrijf dat zich op bijzondere wijze inzet voor klimaatneutraal en duurzaam ondernemen.
- Van der Poorten drukt op papier afkomstig uit duurzaam beheerde bossen, zonder solvent en met plantaardige inkten.
www.mikopklimaat.be/klimaat-ambassadeur2020

